

PR STELLA

PR STELLA

**

REDAKTÖR och ansvarig utgivare är
Hans Hellberg, Lofoteng. 16, Husby, 164 33 Kista

**

Medlem i STAR blir man genom att betala in årsavgiften till STAR's Pg. 70 87 05 - 9. För 1996 gäller följande avgifter: 75:- för dem som är under 26 år, 100:- för övriga. För ytterligare 160:- kan man även bli medlem av Svenska Astronomiska sällskapet och få Astronomisk Tidskrift. Detta förmånliga erbjudande gäller endast för STAR medlemmar, som betalar avgiften till STAR's postgiro. Glöm ej att ange namn, adress, samt om du är ny medlem.

**

STAR bildades 1988 och är en sammanslagning av tidigare astronomiföreningar i Stockholm. STAR förfogar över tre OBSERVATORIER i Stockholmstrakten; i Djurs-holm, i Saltsjöbaden och i vår KLUBBLOKAL, Magnethuset, på Observatoriekullen. STAR anordnar föredrag, bild- och filmvisningar, astronomiska observationer, astro-foto, teleskopbygge, vanlig mötesverksamhet m.m. På måndagar kl. 19.00, utom under helg eller lov, håller STAR ÖPPET HUS i Magnethuset, på Observatoriekullen. Har du frågor? Kom till oss eller skriv, via klubbens adress:

STAR, Gamla Observatoriet, Drottninggatan 120, 113 60 STOCKHOLM

Stockholms amatörastronomer, styrelse 1996

Ordförande

Katarina Akalla
Krysshamarvägen 2, 4tr
171 57 Solna
Tel hem 08-734 93 37
nina@ixjak.uniweb.se

Vice ordförande

Göte Flodqvist
Cigarrvägen 19
123 57 Farsta
Tel hem 08-604 16 02
Tel arb. 08-746 56 36
gote.flodqvist@mta.hs.sll.se

Sekreterare

Annika Persson
Mörbydalen 18, 3tr
182 32 Danderyd
Tel arb. 08-16 41 47
annika@molbio.su.se

Kassör, Obs-chef Djursholm

Christer Friberg
Besmansvägen 23, 2tr
168 34 Bromma
Tel hem 08-704 85 99
Tel arb. 08-739 48 86
christerf@fra.se

Obs-chef Stockholm

Karstein Lomundal
Skarpbrunnsvägen 13, 6tr
145 65 Norsborg
Tel hem 08-531 786 01
Tel arb. 08-721 63 61

Mästare

Rickard Billeryd
Strandliden 57
165 61 Hässelby
Tel hem 08-38 33 77

Datorchef

Mats Mattsson
Nynäsvägen 42
136 40 Haninge
Tel hem 08-777 78 48
Tel arb. 08-671 71 74
mats.mattsson@seab.se

Ledamot

Dov Ben-Zvi
Frejgatan 44
113 26 Stockholm
Tel hem 08-31 32 03

Ledamot

Ulf Klingström
Havrevägen 12
145 68 Norsborg
Tel hem 08-531 865 74
ulf.klingstrom@ki.ericsson.se

Ledamot

Peter Mattisson
Tegelbrinksvägen 10A
126 32 Hägersten
Tel hem 08-726 97 90

Revisor

Leif Lundgren
Ringvägen 82
118 60 Stockholm
Tel hem 08-714 80 80
Tel arb. 08-706 30 00

Revisor

Gunnar Lövsund
Kolartorpsvägen 26
136 48 Haninge
Tel hem 08-777 40 40
Tel arb. 08-707 15 66

Redaktör

Hans Hellberg
Lofotengatan 16
164 33 Kista
Tel hem 08-751 37 89
Tel arb. 08-673 44 22

Ledare PR-STELLA

Skulle du vilja vara med och titta på Saturnus när ringarna "försvinner" eller se Venus gå från halv till en tunn skära? Då kanske föreningen STAR är något för dig.

STAR, STockholms AmatörastronomeR, är en förening som vänder sig till alla med ett intresse för astronomi och kosmos. Man behöver inte ha några särskilda kunskaper för att gå med i vår förening. STAR har ca 200 medlemmar, och du håller just nu i din hand ett specialnummer av vår tidning STELLA, som ska ge ett smakprov på vad vi gör i STAR.

Våren 1996 har komet Hyakutake givit stor återklang i medierna. Kanske du lyckades se kometen? Vi i STAR hade många besökare under den vecka som kometen syntes bäst. Vi höll öppet, visade kometen, och förklarade vad man såg. Samt berättade hur man kunde observera själv för att se så mycket som möjligt.

Uppe på Observatoriekullen, vid Odenplan, ligger vår lokal, där har vi ett eget observatorium med ett teleskop som alla som vill får titta genom. Vi har även tillgång till flera andra teleskop runt om i Storstockholm.

Är du intresserad så är du välkommen till vår lokal på måndagkvällar, då vi håller ÖPPET HUS för medlemmar och alla intresserade, mellan klockan 19 och 20. Vi har öppet måndagkvällar under skolterminerna och stängt vid lov.

Här kommer exempel på vad vi brukar göra under en termin:

Föredrag, tex om planeterna, observationer vid våra olika teleskop, vi håller öppet någon helg och tittar på solen genom teleskop, vi försöker upptäcka Merkurius när den ligger bra till, elektronikgruppen jobbar tex med stryrning till våra teleskop. Vid månformörkelse eller solformörkelse träffas vi (om inte tidpunkten är alltför udda).

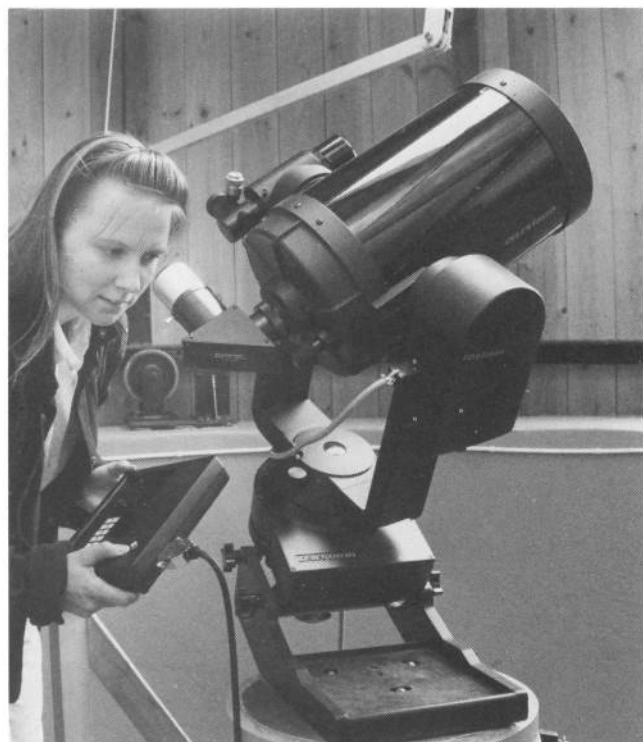
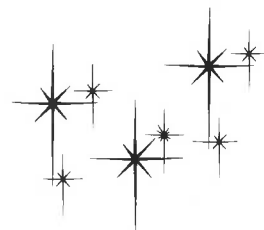
Vår medlemstidning heter STELLA, och skickas ut till våra medlemmar 3 gånger per år. Den handlar om föreningens aktiviteter samt innehåller artiklar skrivna av våra medlemmar.

Vi har också en telefonsvarare med nummer 32 10 96 som ger information om de närmast kommande aktiviteterna i föreningen.

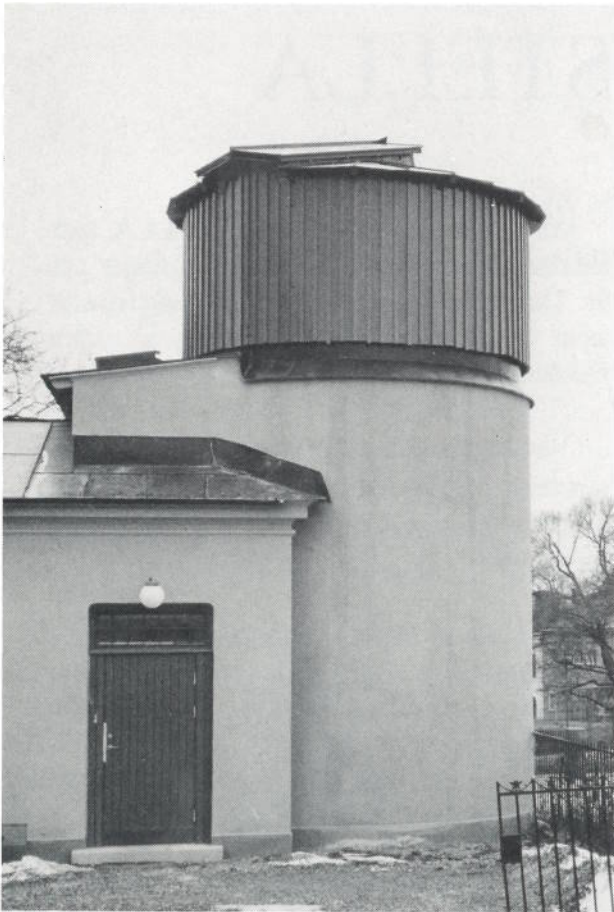
Vår lokal heter Magnethuset, adress Drottninggatan 120, Observatoriekullen, ovanför Stadsbiblioteket. Närmaste tunnelbanestation: Odenplan.

På internet kan du läsa om oss på: <http://www.astro.su.se/STAR/>

960920, Katarina Akalla,
ordförande i STAR 1996

Stjankikaren som vi har i klubblokalen.
Den har en spegeldiameter på 20 cm,
och brännvidd 2032 mm. f/10...

Vårt klubbhus uppe på Observatoriekullen.

Andromedagalaxen innehåller många miljarder stjärnor, liksom vår galax Vintergatan.

Stjärnskådning med våra egna instrument.

Från en av föreningens vårfester när vi kunde sitta ute och grilla korv till sång och gitarrmusik.

Varför amatörastronom?

Det som främst utpekar amatörastronomen är hans - eller hennes - nattliga övningar med teleskop eller kikare av skiftande storlekar. Vad är det som får en förnuftig, vuxen människa att försaka sin varma säng för att stå ute i natten och frysa, ofta långt ifrån hemmets härd? Den frågan får man ofta som aktiv amatörastronom. Det är alltid lika svårt att förklara, kanske därför att det känns så självklart.

Inte längre blind....

För blotta ögat och med en oerfaren blick ter sig stjärnhimlen som en mörk kupol, beströdd med några hundra stjärnor. Men en erfaren observatör med teleskop får känna glädjen i att se vad många aldrig kommer att se. Okularet är ett nyckelhål mot himlen och avslöjar annars osynliga galaxer, stjärnor och planeter. Detta att se det osynliga är fascinerande för många amatörastronomer, och en av de konkreta drivkrafterna bakom mångas intresse. Kanske är det därför astro-fotografering har blivit så populärt, det är fascinerande att kunna bevara det man sett, att göra en bild av det osynliga och ta med den hem.

Man gör det osynliga synligt!

Planeten Jupiter är ett bra exempel på detta. På himlen är Jupiter blott en ljuspunkt. Men i ett teleskop förvandlas den till en annan värld, med molnbälten, detaljer och små månar. Kanske har man som amatörastronom ett omedvetet krav att med egna ögon se det som läst och sett i böcker och tidskrifter. Man ser att astronomens teori har en motsvarighet i praktiken, som man själv kan utforska. Detta är betydelsefullt eftersom man då omedvetet får lättare att ta till sig vetenskaplig fakta och acceptera dessa.

Den lille vetenskapsmannen

Amatörastronomi kan också ha praktisk nytta då den ger bidrag till den professionella forskningen. Områdena är många; variabla stjärnor (stjärnor som varierar i ljusstyrka), meteorsvärmar ("fallande" stjärnor), nova- och kometjakt, Jupiters atmosfär. Många tycker att det är intressant att göra egna mätningar av till exempel solens rotationstid, och hur nära det rätta svaret man kan komma. Man kan lära sig en hel del rolig astronomihistoria genom att "följa i fotspåren" på kända historiska astronomer, och skulle

man till äventyrs bidra med någon viktig observation av en plötsligt uppblossande nova (exploderande stjärna) eller liknande då har ens enkla hobby helt plötsligt fått ett egenvärde.

Sammlaren

Många amatörastronomer finner ett stort nöje i att ständigt försöka finna nya intressanta himmelsobjekt att observera eller fotografera.

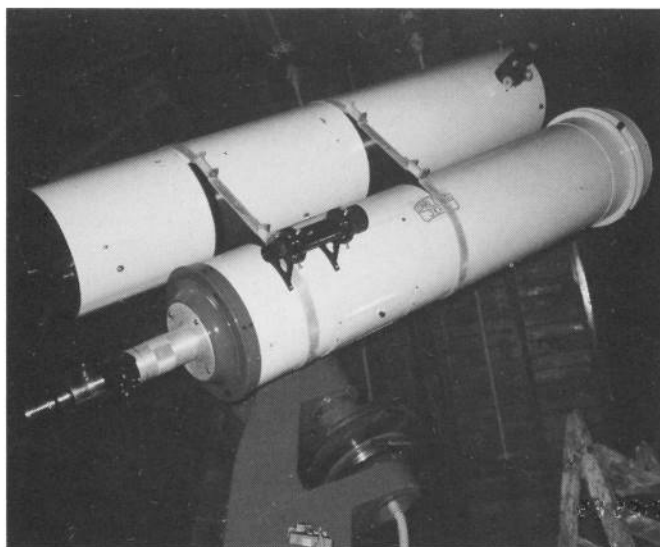
Nära förknippat med detta är glädjen i att om och om igen överträffa sig själv. Det är delvis därför man ofta återvänder till samma objekt kväll efter kväll; "kanske ska jag kunna se åtta molnbälten ikväll istället för sex"? Man söker sig ofta efter svaga, besvärliga objekt, för att slå nya personliga rekord. Amatörastronomen är en erövrare.

Äkta vara

En teleskopbild är mycket svagare och blekare än vackra och färggranna fotografier. Många tycker att detta är en besvikelse. Det kan dock vara roligare att se verkligheten, med egna ögon, än att studera ett fotografi. Fotografiet må vara hur vackert som helst, det spelar ingen roll.

Hur mycket kan själva skönhetsupplevelsen tänkas betyda? De flesta amatörastronomer menar att denna upplevelse spelar en stor roll för dem. Att i teleskop, en stjärnklar natt, låta ögat fyllas av hundratusentals stjärnor i en avlägsen stjärnhop är något som övervinner de flesta jordiska upplevelser.

Claes Tunälv

Det stora amatörteleskopet ute vid Saltsjöbadens observatorium som STAR har tillgång till...

Internet för amatörastronomer

Vi som är intresserade av astronomi har ett enormt stort informationsutbud tillgängligt via Internet¹⁾. Med den våldsamma expansionen av informationsutbudet har också nödvändiga sökprogram skapats speciellt för Internet. Detta tillsammans gör att Internet numera är en fantastisk källa att ösa ur. Man behöver inte vara student vid ett universitet eller arbeta på ett större företag. Man kan ha ett privat abonnemang på Internet via sin hemtelefon.

Många universitet, observatorier och forskningsinstitutioner har sidor där man berättar om sin verksamhet och generöst erbjuder sina forskningsdata. Den avgjort stora fördelen med Internetsystemet är den dramatiska snabbheten i informationsflödet. Flera intressanta sidor utnyttjar detta genom "live" data.

Exempel på "live"-sidor är den amerikanska rymdskyttens sidor hos NASA i USA. Man kan se start och landning, via NASAs TV-sändningar även på Internet. Lyssna på radiokommunikationen mellan jorden och rymden. T.o.m. få reda på vilken temperatur och fuktighet det råder ombord, osv.!

Flera astronomiska observatorier visar bilder på solen, i olika våglängdsområden (röntgen, UV, synligt ljus, H α , radio). Även koronan fotograferas. Eftersom solobservatorierna är spridda runt hela jorden kan man följa solens utseende kontinuerligt.

De amatörastronomer som är intresserade av norrsken har utomordentliga resurser att ta del av. Det finns möjligheter att se norrsken visuellt i Kiruna. Titta på radarbilder av norrsken i Alaska. I Boulder, USA, finns det en central där man bevakar "rymdvädret". Man analyserar och prognostiserar detta på ett för lekmannen lättfattligt sätt. Allt detta "live".

Man hittar ett flertal astronomiska tidskrifter, bl.a. Sky & Telescope. Man presenterar artiklar, nyheter och mer allmän astronomisk information. Deras elektroniska sidor ersätter

inte tidskriften på något sätt, men de elektroniska sidorna är snabbare då de gäller nya celesta objekt, som nya kometer osv.

Den senaste stora kometen, Hyakutake (nära jorden i mars 1996), producerade enorma mängder av observationsrapporter på Internet. Ur dem fick man konkret och bra förståelse för hur olika observationsförutsättningar påverkar resultatet. Man kunde läsa en rapport från Manhattan och jämföra den med en observation på ett högt berg i norra USA. Längden på kometens svans t.ex. är synnerligen kritiskt beroende på himmelsbakgrundens mörkhet.

Många amatörastronomiska föreningar har etablerat sig på Internet, särskilt i USA naturligtvis, och här i Sverige finns flera föreningssidor. Självklart har STAR en sida!

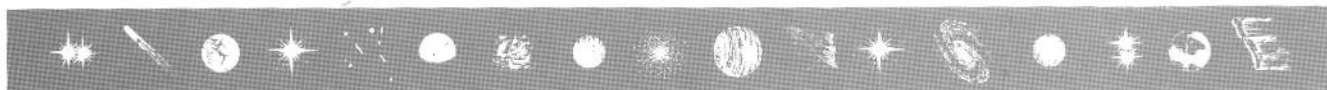

Visar STARS prydliga och lättlästa sida på Internet.

Inga Internetadresser skrivs ut i artikeln, eftersom Internet är ett synnerligen dynamiskt forum. Sidor flyttas, försvinner och nyskapas kontinuerligt.

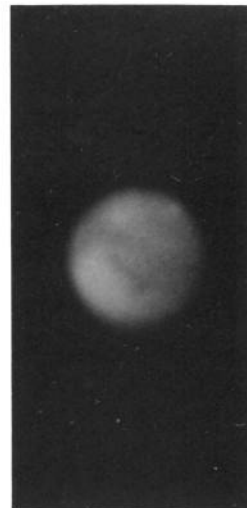
Göte Flodqvist, STAR, sept-96

¹⁾ Ett globalt kommunikationsnät för datorer.

*Några STAR medlemmar deltar i ett så kallat Star-Party, vilket innebär att stjärn-
skådare från hela sverige möts på någon riktigt mörk plats under en hel helg.*

*Planeten Mars, foto
med våran kikare
och s.k. projicering*

Här spanar vi efter meteoriter med bla. fältkikare

Den så kallade Hästhuvud-nebulosan i Orion.

*En meteorit, s.k. stjärnfall
vid ovanstående tillfälle.*

STAR håller också föredrag för allmänheten. Här en skolklass i Magnethuset

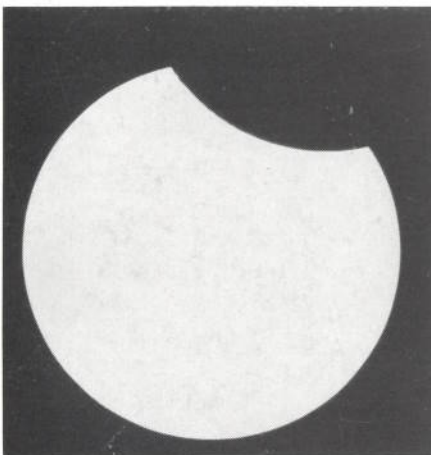
Solskådning utanför klubblokalen vid en partiell solförmörkelse år 1993.

Föreningen *STAR*
Stockholms Amatörastronomer

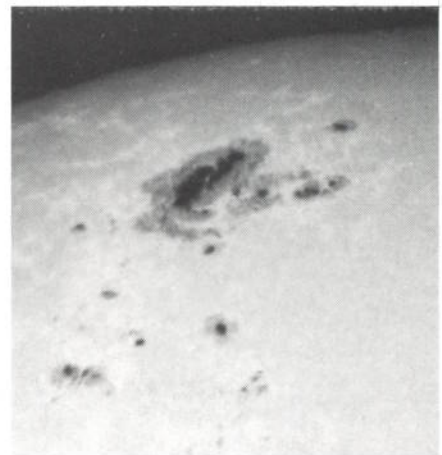
Vår lokal: Magnethuset
Gamla Observatoriet, Drottninggatan 120
Öppet måndagar kl. 19-20 skolveckor
Välkommen in !

Telefon: 32 10 96
Info om närmaste händelserna i föreningen

<http://www.astro.su.se/STAR/>

Solen vid ovanstående partiella solförmörkelse.

Solfläckar, dom mindre fläckarna är lika stora som jorden